

U povodu 100 godina rođenja utemeljitelja riječke anatomije Zdenka Križana

Bobinac, Dragica

Source / Izvornik: **Medicina Fluminensis : Medicina Fluminensis, 2015, 51, 428 - 429**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:601923>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

U povodu 100 godina rođenja utemeljitelja riječke anatomije Zdenka Križana

On the occasion of 100 years from the birth of Zdenko Križan, the founder of anatomy in Rijeka

Anatomija je temeljna biomedicinska znanost i njome započinju studiji medicine i dentalne medicine i svi ostali zdravstveni studiji. Izučavanje građe ljudskog tijela i međusobnih odnosa anatomske strukture osnova je za izučavanje normalne funkcije svih sustava i potom njihova poremećaja. To je osnovni skelet prvog dijela medicinskog studija nakon kojega slijedi klinički dio koji se bavi bolešću, odnosno liječenjem poremećaja. Dakle, anatomija zauzima važno mjesto u stupu znanja budućeg liječnika i u kvaliteti savladavanja znanja kroz cijeli studij.

Kako bi savladavanje znanja bilo što potpunije, za učenje koristimo kadavere. Ljudsko tijelo prolazi kroz proces fiksacije tkiva koji traje do dva mjeseca i nakon toga je spremno za anatomske sekcije. Na riječkom Medicinskom fakultetu anatomija se izučava na principima topografske anatomije te tako, prolazeći kroz pojedine regije tijela, student obrađuje sve strukture i njihove odnose. Nivo izučavanja anatomije prilagođen je programu pojedinog studija, pa tako i studija medicine. Tijekom specijalizacije iz kirurških grana liječnici vrlo detaljno izučavaju regije od interesa, no trudimo se da taj dio svoje specijalizacije odrade i dijelom na Zavodu za anatomiju. Bilo bi vrlo korisno i da je program anatomske edukacije upisan kao dio specijalističkog studija, kao što je to i inače u svijetu.

Djelatnici Zavoda za anatomiju pokreću i organiziraju brojne aktivnosti i otvaraju nove mogućnosti kako bi specijalizanti i liječnici specijalisti, kad god se za to ukaže potreba došli učiti i stjecati potrebna znanja o anatomiji ljudskog tijela.

Zavod za anatomiju je prije pet godina pokrenuo „Program darivanja tijela“. Taj program omogućuje da se za života potpiše izjava o darivanju tijela poslije smrti Zavodu za anatomiju, gdje će se tijelo koristiti u nastavne i znanstvene svrhe. U čast i zahvalnost ljudima koji su darovali svoje tijelo Zavodu za anatomiju, na groblju Drenova u Rijeci pokrenuli smo izgradnju spomen-obilježja na kojemu će biti uklesana njihova imena. To će ujedno postati mjesto gdje će studenti i nastavnici Medicinskog fakulteta moći svake godine odati počast i zahvalnost za dobrobit koji su te osobe učinile. To je ulaganje u znanje i, što je najvažnije, ulaganje u napredak medicine, odnosno liječenje bolesti, a mogli bismo zaključiti – i očuvanje zdravlja. O tome smo se oglasili u medijima kako bismo predstavili tu mogućnost. Program se vrlo uspješno provodi te je svakim danom sve više osoba spremno nakon smrti darovati svoje tijelo Zavodu za anatomiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Dovoljan broj

<http://hrcak.srce.hr/medicina>

kadavera osigurava nam kvalitetniju praktičnu nastavu za studente medicine i dentalne medicine, ali predstavlja i osnovu za nove aktivnosti Zavoda. Kroz protekle četiri godine započeli smo s organizacijom tečajeva za liječnike iz područja traumatologije i ortopedije. Planiramo organizirati i tečajeve iz kirurgije kralježnice. Na tečajevima kombiniramo anatomske i kirurške pristupe nakon čega liječnici i sami nastavljaju anatomske sekcije proučavane regije. Do sada su svi pristupnici bili zadovoljni našim pristupom i mogućnostima koje im pružamo. Svi se slažu da im ponavljanje anatomije pruža dodatnu sigurnost i olakšava uvođenje novih pristupa i tehnika u liječenju. Postoji, dakle, svijest o tome da je kirurškim strukama anatomija vrlo važna, no budući da se sami teško organiziraju, naši tečajevi su vrlo dobro prihvaćeni u medicinskoj zajednici. Ovakvim pristupom pokušavamo aktualizirati anatomiju, ponovno je učiniti stvarnom, oživjeti je i podsjetiti liječnike da imaju priliku s nama ponovno učiti anatomiju onako kako to njima treba.

Zavod za anatomiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci osnovao je profesor Zdenko Križan. Svojim gotovo tridesetogodišnjim radom na Zavodu za anatomiju postavio je visoke standarde u anatomskoj edukaciji i po tome je naš Zavod na daleko poznat. Bio je izuzetan nastavnik i generacije studenata pamte njegova predavanja. Kako u to vrijeme nije bilo udžbenika iz anatomije na hrvatskom jeziku, studenti su pisali predavanja profesora Križana i iz tog štiva učili za ispit iz anatomije. Osim toga, zapamćeni su njegovi crteži koje je slikao na ploči za vrijeme predavanja. Profesor Križan pred kraj svoje sveučilišne karijere napisao je nekoliko udžbenika iz anatomije; 1978. napisao je „Pregled građe glave, vrata i leđa“, 1982. napisao je „Opću anatomiju“, a 1986. „Pregled građe grudi, trbuha, zdjelice, noge i ruke“. Navedeni udžbenici, osim „Opće anatomije“, koriste se sve do danas, premda je neke sadržaje trebalo s vremenom promijeniti i drugačije prikazati. Te knjige predstavljaju izuzetnu udžbeničku građu i bit će trajna uspomena na djelo profesora Križana. Pojedine sadržaje u navedenim knjigama s vremenom je trebalo osvježiti i korigirati, uvesti novo nazivlje i napisati u skladu s današnjim znanjima. Nažalost, nismo dobili suglasnost da se to učini pod novim nazivom „Križanova anatomija“.

Odlučili smo se stoga na nov korak. Povezali smo se s Katedrom za anatomiju Medicinskih fakulteta Sveučilišta u Splitu i Osijeku i s njima dogovorili suradnju na pisanju novog udžbenika iz anatomije koji će biti prilagođen i današnjem programu i izvođenju nastave. Time ćemo ujedno nastaviti riječku tradiciju udžbenika prilagođenih studijskom programu i, naravno, omogućiti studentima lakšu pripremu ispita iz anatomije.

S obzirom na veliko iskustvo u edukaciji iz područja anatomije, ponudili smo svoje znanje i drugim fakultetima i sveučilištima čiji studenti nemaju mogućnost učiti na kadaveričnom materijalu.

Djelatnici Zavoda za anatomiju, osim u nastavi, gdje provedu najveći dio svog radnog vremena s obzirom na velik broj sati nastave koji se odnosi na anatomiju na svim brojnim studijima Medicinskog fakulteta i Fakulteta zdravstvenih studija, dokazuju se i u znanstveno-istraživačkom radu. Tako se razvilo šest skupina i svaka skupina ima svoj projekt. Prije su to bili projekti koje je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, a danas ih financijski podupire Sveučilište u Rijeci. Svi ulažu napore u pisanje i prijavu novih projekata kako bi osigurali daljnje financiranje istraživačkog rada i nadam se da ćemo u tome uspjeti. Kroz istraživački rad neke grupe osigurale su vrlo dobru suradnju na međunarodnom planu s partnerima u Europi i Americi. Ta suradnja nam je velika pomoć i podrška u svakodnevnom istraživačkom radu i u prijavi novih projekata.

Zavod za anatomiju svakako predstavlja značajan stup u izgradnji kvalitete, prepoznatljivosti i vidljivosti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Naš doprinos nije u svim segmentima našeg rada jednak i jednako uspješan, no svakako je važan i značajan u obrazovnom smislu, što je jedna od dviju osnovnih funkcija Fakulteta. Ponosim se naporom i zalaganjem djelatnika Zavoda za anatomiju, jer bez toga ne bismo mogli s jedne strane osigurati zadane i svakodnevne aktivnosti Zavoda i još povrh toga učiniti brojne iskorake u širenju aktivnosti Zavoda prema klinikama i drugim sveučilištima.

Prof. dr. sc. Dragica Bobinac
Zavod za anatomiju,
Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci